

Nieuwe CAPS

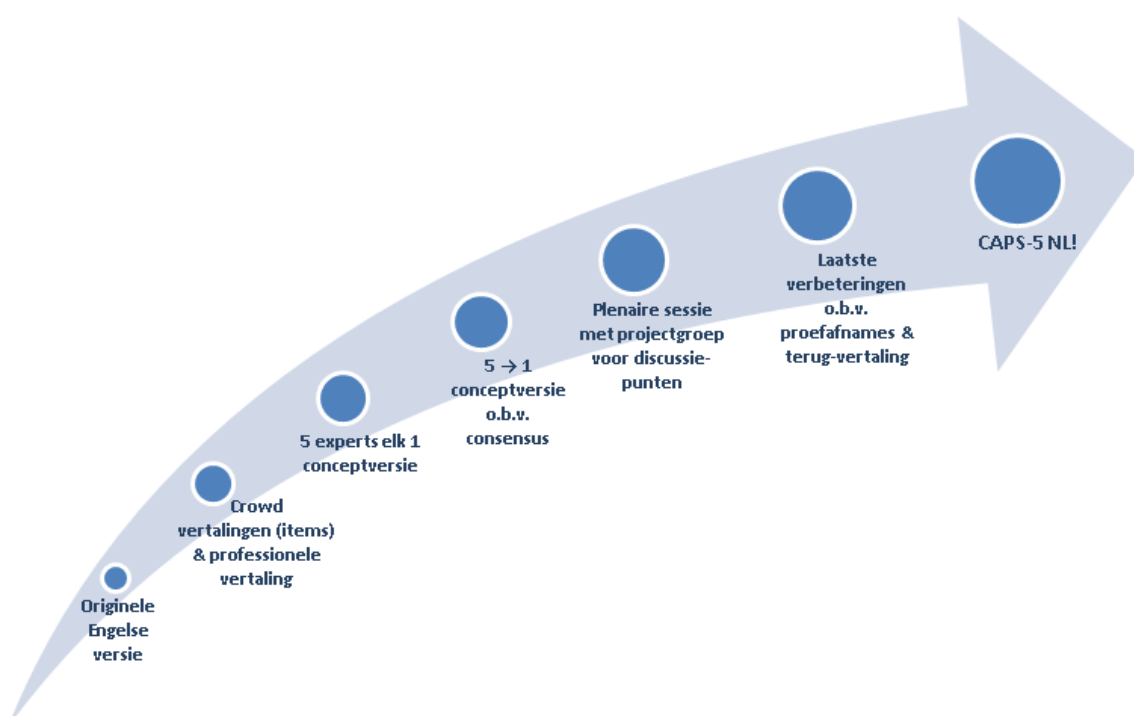
Enige tijd geleden heeft Stichting Arq in samenwerking met vele psychotrauma experts de Nederlandse vertaling van de nieuwe Clinician-Administered PTSD Scale (CAPS-5) gerealiseerd. Met deze nieuwsbrief willen we u graag op de hoogte brengen van de stand van zaken.

Waarom een nieuwe CAPS?

Met de veranderingen in de DSM-5 voor PTSS werd ook het veelgebruikte diagnostisch instrument voor PTSS de Clinician-Administered PTSD Scale (CAPS) aangepast door het National Center for PTSD. Om tot een taalkundig correcte, maar ook voor iedereen herkenbare en bruikbare Nederlandse vertaling te komen, hebben wij in 2014 samen met vele experts aan een 'Psychotrauma Expert Crowd Translation' gewerkt.

Hoe?

Uit verschillende vertalingen van de individuele CAPS-5 items door 44 crowdleden hebben 5 projectgroepsleden elk afzonderlijk 1 CAPS-5 samengesteld. Voor controle op taalcorrectheid hadden zij hierbij een professionele vertaling als referentie. Deze 5 conceptversies van de CAPS-5 zijn vervolgens per item vergeleken. Wanneer er over een item consensus was, werd deze na een check door de enkele projectgroepsleden, direct opgenomen in de Nederlandstalige CAPS-5. De discrepanties die er waren, zijn in een plenaire sessie met de gehele projectgroep uitgebreid besproken, waarna tot consensus is gekomen. Hierbij is de Nederlandse DSM-5 uitgave geraadpleegd. Tot slot zijn naar aanleiding van verschillende proefafnames bij patiënten en vervolgens de terug-vertaling naar het Engels nog enkele laatste verbeteringen gedaan. Hierna werd de CAPS-5-NL versie 1.0 definitief vastgesteld.

Wat is anders in CAPS-5?

De grootste veranderingen in de CAPS-5 ten opzichte van de CAPS-IV betreffen -conform de veranderingen in de DSM-5-:

- Aanscherpen van het A1 criterium en verwijderen van het A2 criterium.
- Splitsen van het CAPS-IV cluster C in de nieuwe clusters C (Vermijding) en D (Negatieve veranderingen in cognities en stemming).
- Het verwijderen van het CAPS-IV item C7 (gevoel van beperkte toekomst) en het toevoegen of aanpassen van items in het nieuwe cluster D (overdreven negatieve overtuigingen of verwachtingen; vertekende cognities die leiden tot zelf of anderen de schuld geven; persisterende negatieve gemoedstoestand) en in het nieuwe cluster E (roekeloos of zelfdestructief gedrag).
- Toevoeging van een subtype met dissociatieve symptomen: depersonalisatie en derealisatie.

Daarnaast kent CAPS-5 een nieuw beoordelingssysteem:

- In het nieuwe beoordelingssysteem wordt een enkelvoudige ernstscore toegekend aan elk item. Dit wil zeggen dat de interviewer direct een relatie legt tussen informatie over de frequentie en informatie over de intensiteit van een symptoom alvorens een enkelvoudige ernstscore toe te wijzen.

Verder geldt voor het stellen van de diagnose PTSS:

- Nog steeds dat 1 herbeleving symptoom en 2x verhoogde prikkelbaarheid moet optreden.
- Anders is dat er nu tenminste 1 vermijding symptoom moet optreden en dat er daarnaast tenminste 2 symptomen moeten optreden van het nieuwe cluster voor 'Negatieve veranderingen in cognities en stemming'.
- Tenslotte moet de duur nog altijd langer dan een maand zijn en moet het significante lijdensdruk of beperkingen in functioneren veroorzaken

Met andere woorden er gelden – net als in CAPS-IV - nog altijd 6 symptomen in totaal voor het mogen stellen van de diagnose PTSS. Anders is in de CAPS-5 dat nu àlle symptomen gerelateerd moeten zijn aan de traumatische gebeurtenis (dat wil zeggen: het symptoom begon of verergerde ten gevolge van de gebeurtenis) in plaats van 7 (van de 17) in de CAPS-IV. Voor meer details zie ook:

http://www.boompsychologie.nl/documenten/uitgeverij_boom/whitepapers/dsm-5_whitepaper_ruud_jongedijk_ptss.pdf

Andere nieuwe instrumenten: LEC-5-NL en PCL-5-NL

Naast de CAPS-5-NL zijn in een beknopter vertaalproces ook de Life Events Checklist for the DSM-5 (LEC-5) en de PTSD Checklist for the DSM-5 (PCL-5) vertaald. Hierbij is waar mogelijk de terminologie van het CAPS-5-NL interview gehanteerd. De LEC-5 betreft een vragenlijst voor ingrijpende levensgebeurtenissen, die gebruikt kan worden bij het A-criterium van de CAPS-5 voor vaststelling van trauma blootstelling volgens de DSM-5. De

PCL-5 betreft een vragenlijst voor het uitvragen van de 20 DSM-5 PTSS symptomen. Beide lijsten kunnen zowel als zelfrapportagelijst als in interviewvorm worden gebruikt.

Gebruik maken van de Nederlandstalige DSM-5 instrumenten?

We bieden u natuurlijk graag de mogelijkheid om met deze nieuwe DSM-5 instrumenten te werken. De uitgifte van de diverse instrumenten verloopt via Arq (contactpersoon Manon Boeschoten, m.boeschoten@centrum45.nl). Wij attenderen u erop dat een training voor een juist gebruik van de CAPS-5-NL sterk aanbevolen wordt. Training is mogelijk via Stichting Centrum '45 / RINO, zie scholingsaanbod Stichting Centrum '45 op www.centrum45.nl / <http://rino.nl/aanbod/146.14.02>

Projectgroep

Miranda Olf, hoogleraar Arq Psychotrauma Expert Groep en Academisch Medisch Centrum, Amsterdam; **Manon Boeschoten**, senior beleidsadviseur Stichting Centrum '45 en Arq Psychotrauma Expert Groep; **Anne Bakker**, post-doc onderzoeker AMC, **Agnes van Minnen**, hoogleraar Radboud Universiteit Nijmegen en ProPersona; **Bernet Elzinga**, hoogleraar Universiteit van Leiden; **Arthur Rademaker**, psycholoog Centrum voor Mens & Luchtvaart; **Ruud Jongedijk**, directeur Zorg en Innovatie, Stichting Centrum '45 en Arq Psychotrauma Expert Groep.